

ДУДЧЕНКО В. Ю.

канд. екон. наук,

доцент кафедри міжнародної економіки

Державний вищий навчальний заклад

«Українська академія банківської справи Національного банку України»

м. Суми, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ЯПОНІЇ

Основними напрямками фінансової політики в Японії є забезпечення стабільного економічного зростання та соціальної безпеки. На сьогодні розвиток фінансової системи країни відбувається під негативним впливом економічних чинників, що відображаються у зниженні попиту на японські товари на зовнішніх ринках, зменшенні обсягу промислового виробництва, зростанні кількості безробітних, збільшенні бюджетного дефіциту та обсягу довгострокової державної заборгованості. Розгляд тенденцій розвитку фінансової системи Японії у кризовий та посткризовий період дозволяє виокремити проблеми її функціонування, риси, напрями та характеристики бюджетної політики, прослідкувати їх специфічність, підпорядкованість завданням економічної політики.

Однією з основних проблем фінансової системи Японії є наявність значного внутрішнього державного боргу, тому скорочення витрат і зниження урядових запозичень з метою призупинення тенденції його нарощення є пріоритетним напрямом бюджетної політики. Основи даної стратегії були закладені у докризовий період, який характеризувався скороченням витрат державного бюджету, зокрема видатків на оборону, на суспільні проекти; зниженням обсягу випуску урядових облігацій та продовжені у кризовий період під час якого боргова стратегія Японії була направлена на здійснення мінімального обсягу державних запозичень. В даний період збільшення обсягу витрат на оборонний сектор, у зв'язку з оцінкою потенційної загрози для країни з боку Північної Кореї компенсувалося скороченням витрат на економічну допомогу іноземним державам і суспільні споруди.

До основних характеристик кризового періоду функціонування фінансової системи Японії, що поглибили проблему зростання внутрішнього державного боргу, можна віднести відмову від колишнього курсу на зменшення витрат і скорочення бюджетного дефіциту, направлення асигнувань на стимулювання економіки та зайнятості, зміцнення пенсійної системи. Незбалансованість бюджетної системи викликано збільшенням видатків на боротьбу з безробіттям та створенням резерву на непередбачені витрати, пов'язані з кризою та збільшенням випуску державних облігацій для покриття дефіциту державного бюджету.

Посткризовий період функціонування фінансової системи характеризувався подальшим збільшенням державних витрат та зменшенням податкових надходжень. Інструментом покриття дефіциту державного бюджету стала емісія державних облігацій. 2010-2011 фінансовий рік характеризувався погіршенням стану державних фінансів, що відобразилося у перевищенні розміру нових державних запозичень над податковими доходами державного бюджету.

Негативними факторами розвитку сучасної Японії є вплив кризи у Євросоні, незначні темпи економічного зростання США, дефляція. В умовах нестабільності глобальної фінансової системи залежність економіки Японії від експорту є передумовою зростання проблем та ризиків на шляху економічного зростання. Головною проблемою сучасного етапу функціонування фінансової системи є потреба компенсувати підвищення витрат на соціальні потреби та уповільнити зростання навантаження на бюджет. До позитивних характеристик стану фінансової системи Японії періоду 2011-2014 рр. відносяться: незначне скорочення урядових витрат, підвищення податку на продаж, перевищення податкових надходжень над продажем нових облігацій, ліквідація резервних фондів, скорочення податкових субсидій для місцевих органів влади, скорочення випуску нових облігацій, збільшення видатків на фінансування інфраструктури, соціальних програм, фінансування суспільно-значимих проектів з економіки,

До негативних характеристик стану фінансової системи Японії періоду 2011-2014 рр. відносяться: збільшення витрат на заходи з подолання стихійних лих (ремонтно-відновлювальні роботи), випуск нових державних облігацій, збільшення витрат на національну безпеку, скорочення неподаткових

надходжень, скорочення видатків на освіту, збільшення видатків на військові цілі (оборона, фінансування відомств, служба безпеки на морі).

Дудченко В.Ю. Тенденції та проблеми розвитку фінансової системи Японії // Тенденції розвитку економіки у 2014 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (31 січня 2014 р.): у 2-х частинах. – Дніпропетровськ: Перспектива, 2014. - Ч. 1. – С. 75-76.